

Motion till riksdagen

1989/90:Jo791

av Karin Falkmer (m)

Kulturlandskapet

Den drastiska förändringen av jordbrukspolitiken som nu aviseras kan få oerhört stor betydelse för kulturlandskapet. Hoten mot det värdefulla kultur- och naturarv som finns lagrat i kulturlandskapet blir allt fler. Detta arv är en nationell tillgång av stort värde. Det finns särskilda lagregler för bevarande av arvet och det satsas även resurser för kulturlandskapets bevarande.

I stället för att koncentrera bevarandeåtgärderna splittras dessa på en mängd olika stödformer som fördelas av en mängd olika myndigheter. Bristen på samordning av denna flora av bidrag är frapperande.

I dag sker finansieringen av bevarandearbetet via en rad statliga anslag.

Det finns bl.a.:

- naturvårdsverkets anslag "Vård av naturreservat m.m."
- naturvårdsverkets och lantbruksstyrelsens skilda NOLA-anslag, "Naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet"
- lantbruksstyrelsens NYLA-anslag, "Nya inslag i landskapet"
- riksantikvarieämbetets KOLA-anslag, "Vård m.m. av kulturlandskap och fornlämningar".

Dessutom kan skogsstyrelsens s.k. 5:3-bidrag användas för åtgärder i kulturlandskapet liksom fortfarande en del arbetsmarknadsmedel.

Anslagsfloran tenderar att växa. Nyligen har en arbetsgrupp lämnat förslag, Ds 1989:63 "En ny livsmedelspolitik". Där föreslås ytterligare upp-splittring av de landskapsvårdande insatserna genom ersättning baserad på upphandling i likhet med nuvarande NOLA-system i kombination med en möjlighet till reservatsbildning för den mest värdefulla arealen. Budgetmedlen skall enligt förslagen förvaltas av statens naturvårdsverk och riksantikvarieämbetet med separata anslag.

Detta är inte rationellt. Mängden av olika stödformer förorsakar merarbete och extra kostnader vid myndigheternas handläggning av verksamheten. Samtidigt har den enskilde inte möjlighet att överblicka eller sätta sig in i den snåriga bidragsdjungeln.

Med en koncentrerad planering och stödgivning skulle i stället alla parter kunna öka effektiviteten av tillgängliga medel. Ett anslag för lagskyddade objekt och ett anslag för NOLA-ersättning och övrigt borde räcka. Ett enda centralt organ borde vidare ansvara för det praktiska bevarandearbetet.

Varje rationell samordningsåtgärd är en resursförstärkning. I detta sammanhang bör man även överväga vad en sammanförd och bearbetad lagstiftning omfattande såväl naturvård som kulturminnesvård – en samlad beva-

randelag – skulle betyda för bevarandearbetet.

Mot. 1989/90

Jo791

Det är en nationell skyldighet att bevara och vårda det kultur- och naturarv som finns lagrat i kulturlandskapet. Kulturlandskapet måste ses som en enhet om det skall kunna förstås och bevarandeåtgärderna måste samordnas för att bli effektiva och meningsfulla.

Därför bör en samordning av alla de olika stödformer som påverkar kulturlandskapet göras samtidigt som anslagsmedlen koncentreras till ett enda centralt organ.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en översyn och samordning av stödformerna som påverkar kulturlandskapet.

Stockholm den 25 januari 1990

Karin Falkmer (m)